

Handboek Vrijwilligerswerk

2023

Versie oktober 2023

Participe Amstelland
Dr. Willem Dreesweg 2
1185 VB Amstelveen

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Vrijwilliger worden bij Particpe Amstelland.....	3
1.1 Eerste contact.....	3
1.2 Taakomschrijving.....	4
1.3 Kennismakingsgesprek (intakegesprek)	4
1.4 Vrijwilligersovereenkomst	4
1.5 Verklaring Omtrent het Gedrag.....	4
1.6 Verzekering.....	4
2. Een goede begeleiding.....	5
2.1 Inwerk- en proefperiode	5
2.2 Werkoverleg	5
2.3 Informele momenten	5
2.4 Deskundigheidsbevordering.....	6
3. Waardering.....	6
3.1 Met de complimenten van Particpe	6
3.2 Beloning voor alle Particpe-vrijwilligers	6
3.3 Beloning van vrijwilligers per locatie, activiteit of individu	6
3.4 Vergoedingsregeling voor Particpe-vrijwilligers	6
3.5 ANBI-regeling.....	6
3.6 Fooien.....	6
3.7 Consumpties	7
4. Betrokkenheid en samenwerking.....	7
4.1 Tevredenheidsonderzoek	7
4.2 Informatie en communicatie	7
4.3 Vinger aan de pols	7
4.4 Continuïteit.....	7
4.5 Opzegtermijn en overdracht	7
4.6 Eindgesprek	8
4.7 Klachten/conflicten	8
4.8 Medezeggenschap vrijwilligers.....	8
5. Gedragscodes.....	8
5.1 Gedragscode voor vrijwilligers die met minderjarigen werken.....	8
5.2 Signalenkaart: hoe kunt u als vrijwilliger ouderenmishandeling herkennen?.....	10

Inleiding

Participe zet zich in voor een inclusieve samenleving waarin alle inwoners mee kunnen doen. Door de krachten in de wijk te bundelen, werken wij met inwoners en professionals aan een sterke sociale infrastructuur. Wij maken meedoen mogelijk door het welzijn van de inwoner centraal te stellen. Inwoners die het nodig hebben, bieden wij een steuntje in de rug. Het doel is om de regie en eigenaarschap bij inwoners te vergroten en om de kwaliteit van leven te verhogen.

Om onze doelstellingen waar te maken, doen wij een groot beroep op mensen. Het werk van Participe berust op twee belangrijke pijlers: de inzet van onze medewerkers en die van onze vrijwilligers. De één ondersteunt en versterkt de ander en beiden houden elkaar in evenwicht. In dit handboek voor vrijwilligers zetten wij uiteen wat vrijwilligers van Participe mogen verwachten en welke afspraken wij met elkaar maken. Die duidelijkheid is de basis van onze samenwerking en versterkt het onderlinge begrip voor verschillen in rol, positie en verantwoordelijkheden.

Dat betekent ook dat wij vrijwilligers uitnodigen om mee te denken over het beleid en de uitvoering van de taken van Participe. Dit gebeurt onder meer door besprekingen in de vrijwilligersraad. Dit is een afvaardiging van verschillende vrijwilligersgroepen binnen de organisatie. Via hen kunt u ook uw vragen en ideeën over vrijwilligerswerk bij Participe kwijt.

Vrijwilligerswerk is het onzichtbare cement van onze samenleving. Mensen die zich belangeloos inzetten voor de buurt, voor een wijkcentrum of steunpunt of voor een ander, vormen met elkaar een stevig sociaal vangnet. Hun inzet levert een directe bijdrage aan de kwaliteit van de samenleving, bevordert de leefbaarheid en vergroot de solidariteit. Daarvoor willen wij u hartelijk bedanken!

Vrijwilligerswerk is weliswaar vrijwillig, dat wil zeggen er staat geen geldelijke beloning tegenover, maar het is niet geheel vrijblijvend. Als iemand zich als vrijwilliger inzet, betekent dat ook dat er op die inzet gerekend wordt. Daarom is het van belang dat afspraken over de inzet en wederzijdse verwachtingen goed worden doorgesproken en worden vastgelegd.

1. Vrijwilliger worden bij Participe Amstelland

Bij Participe zijn op verschillende niveaus en voor verschillende taken vrijwilligers nodig. De behoefte aan nieuwe vrijwilligers wisselt per locatie/activiteit en dat geldt ook voor de animo voor een bepaalde vacature.

1.1 Eerste contact

Het eerste contact tussen u en Participe kan op veel verschillende manieren tot stand komen. Misschien reageert u op een vacature die u op de website van Participe heeft gezien, of op de website van de Vrijwilligerscentrale Amstelland. Misschien bent u eerst bezoeker/deelnemer geweest bij een activiteit en meldt u zich nu als vrijwilliger. Wellicht bent u via-via geïnteresseerd geraakt in vrijwilligerswerk bij Participe.

Of u uw vrijwilligerswerk nu beschouwt als een zinvolle vrijetijdsbesteding of als een mooie manier om weer toegang tot de arbeidsmarkt te krijgen, onze samenwerking begint bij het plaatsen van de juiste man of vrouw op de juiste vrijwilligersfunctie, zodat ieders wensen, interesses en mogelijkheden zo goed mogelijk tot hun recht komen. Wij vinden het belangrijk dat vrijwilligers voldoening ervaren in hun werk en het vrijwilligerswerk als een verrijking in hun leven ervaren.

1.2 Taakomschrijving

In de taakomschrijving vindt u beschreven welke specifieke vaardigheden of kennis voor een bepaalde functie gewenst zijn, evenals de randvoorwaarden en de taken die daartoe behoren. De concrete invulling in uw geval en uw specifieke taken worden door uw contactpersoon met u afgesproken.

1.3 Kennismakingsgesprek (intakegesprek)

Participe hecht veel waarde aan een goede kennismaking met de (potentiële) vrijwilliger zodat wij uw ervaring en wensen goed kunnen doorgronden. Op die manier maken we de wederzijdse verwachtingen duidelijk en vergroten we de kans op een succesvolle samenwerking.

Voordat iemand als vrijwilliger aan de slag gaat bij Participe, voert hij/zij een gesprek met een beroepskracht (bijvoorbeeld de sociaal beheerder van het wijkcentrum of een activiteitscoördinator). Dit is een oriënterend gesprek waarin de kwaliteiten, motivatie, wensen en wederzijdse verwachtingen, taken, eventuele belemmeringen en tijdsinvestering van u als vrijwilliger aan de orde komen. Ook de volgende zaken komen aan de orde tijdens het kennismakingsgesprek:

- begeleiding, informatie en scholing
- werkafspraken, afspraken in geval van ziekte of verhindering
- aanvragen Verklaring omtrent gedrag (VOG)
- huisregels, gedragscode
- inspraak en medezeggenschap
- onkostenvergoeding
- verzekeringen

Mocht het kennismakingsgesprek voor beide partijen positief verlopen, worden de afspraken vastgelegd in een vrijwilligersovereenkomst.

1.4 Vrijwilligersovereenkomst

Participe werkt met een vrijwilligersovereenkomst. Deze overeenkomst is geen juridisch document, maar dient er toe gemaakte afspraken vast te leggen, zodat de wederzijdse verwachtingen helder zijn. Hierin staan de gegevens van de vrijwilliger en de medewerker die als contactpersoon optreedt, de gemaakte afspraken met betrekking tot de werkzaamheden en de beschikbaarheid van de vrijwilliger, maar ook afspraken over privacy, gedragscodes en de klachtenregeling.

U krijgt de overeenkomst mee en de contactpersoon bewaart een kopie. De gegevens worden ingevoerd in een centraal adressenbestand van waaruit mailings kunnen worden verzonden en adressenlijsten per locatie of activiteit worden gegenereerd. Op dit adressenbestand is een privacyreglement van toepassing.

1.5 Verklaring Omtrent het Gedrag

Een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) is een officiële bevestiging dat u geen belemmering heeft voor een bepaalde vrijwilligersfunctie. Voor vrijwilligerswerk voor Participe is altijd een VOG noodzakelijk. De aanvraag voor een VOG wordt door uw contactpersoon in werking gezet. Er zijn geen kosten aan verbonden.

1.6 Verzekering

Het kan gebeuren dat u een ongelukje overkomt bij het vrijwilligerswerk. Daarvoor is het goed te weten dat er een verzekering is voor dergelijke incidenten. De gemeenten in het werkgebied van Participe hebben een verzekering afgesloten speciaal voor vrijwilligers. De VNG Vrijwilligerspolis is een collectieve verzekering voor alle vrijwilligers binnen de gemeente.

Welke vrijwilligers vallen onder de VNG Vrijwilligerspolis?

Definitie vrijwilliger: Vrijwilliger is degene die in enig organisatorisch verband onverplicht en onbetaald werkzaamheden verricht ten behoeve van anderen en/of de samenleving waarbij een maatschappelijk

belang wordt gediend. Het organisatorisch verband is wel van belang, burenhulp en vriendendiensten vallen er niet onder.

Maatschappelijke stagiairs: Het doel van een maatschappelijke stage is om jongeren kennis te laten maken met vrijwilligerswerk. Maatschappelijke stagiairs worden dikwijls gezien als “Vrijwilligers van de toekomst”. Vandaar dat de maatschappelijke stagiairs meeverzekerd zijn op de VNG Vrijwilligerspolis.

Secundaire dekking: Voor alle verzekeringen (behalve de Ongevallenverzekering) geldt: Deze verzekeringen zijn alleen van kracht voor zover de schade niet is gedekt door een andere verzekering al dan niet van oudere datum.

Vrijwilligers uit een verzekerde gemeente zijn altijd verzekerd. Vrijwilligers uit een verzekerde gemeente, die vrijwilligerswerk gaan doen in een andere gemeente, zijn verzekerd op de polis van de woongemeente. In die gevallen waarin de andere gemeente ook is verzekerd voor de vrijwilligersactiviteiten, of de organisatie waarvoor de activiteiten worden verricht een eigen vrijwilligersverzekering heeft waarop de schade van de vrijwilliger is verzekerd, zal de vrijwilliger via de ‘werk’gemeente of de vrijwilligersorganisatie verzekerd zijn. Zo valt een vrijwilliger uit een verzekerde gemeente nooit tussen wal en schip. Vrijwilligers uit een onverzekerde gemeente, die vrijwilligerswerk gaan doen voor een organisatie uit een verzekerde gemeente, zijn verzekerd!

Op de website van de betreffende gemeente staat vermeld (onder de zoekterm vrijwilligersverzekering) wat de eigen aansprakelijkheid is en in welke gevallen en op welke wijze beroep op de vrijwilligersverzekering kan worden gedaan. Mocht u een beroep moeten doen op deze verzekering, doe dat dan in samenspraak met uw contactpersoon.

2. Een goede begeleiding

Zodra u in een passende vrijwilligersfunctie aan de slag gaat, laten wij u niet aan uw lot over. Een goede inwerkperiode is belangrijk om een beetje thuis te raken in de werkzaamheden. Ook als u al langer aan de slag bent, houden we contact om de ervaringen te bespreken en waar nodig bij te stellen.

2.1 Inwerk- en proefperiode

De proefperiode bij Participe ligt tussen de 1 tot 3 maanden. Deze wordt vastgesteld per vrijwilligerstaak en opgenomen in de overeenkomst. Tijdens de inwerkperiode loopt u bijvoorbeeld mee met een ervaren collega-vrijwilliger. U krijgt zo de mogelijkheid om te wennen aan de organisatie en aan het takenpakket dat bij de vrijwilligersfunctie hoort. Een medewerker van Participe, uw contactpersoon, bouwt halverwege de proefperiode een evaluatiemoment in. Daarin kijkt u van beide kanten of u op de juiste plek bent beland, of u het werk leuk vindt en of u goed past binnen de organisatie. Het kan zijn dat de werkzaamheden niet goed bij u passen. U kunt dan samen bekijken of andere vrijwilligerstaken u meer aanspreken. Bij kortdurende of eenmalige vrijwilligerstaken is het inwerken en evalueren in de activiteit zelf ingebouwd. Aan het eind van deze periode worden afspraken gemaakt over de contactmomenten daarna, bijv. werkoverleggen.

2.2 Werkoverleg

Om de werkzaamheden en de samenwerking met andere vrijwilligers goed te doen verlopen is overleg vereist. Per activiteit of werksoort zijn er aparte bijeenkomsten voor overleg, afstemming of training. Indien u niet aan deze overleggen kunt deelnemen, overleg dat met uw contactpersoon.

2.3 Informele momenten

Tussen medewerkers en vrijwilligers bestaan ook andere momenten en manieren om stil te staan bij de wederzijdse verwachtingen. Soms leent een koffie-uurtje zich daar ook prima voor. We houden daarbij zoveel mogelijk rekening met wat u het beste past.

2.4 Deskundigheidsbevordering

Bij sommige vrijwilligerstaken bestaat de mogelijkheid van deskundigheidsbevordering. Indien dit het geval is wordt dit door uw contactpersoon met u besproken.

3. Waardering

Vrijwilligerswerk is per definitie vrijwillig en dus onbetaald. Dat zegt echter niets over de waardering voor uw inzet. Bij Participe hebben we verschillende manieren om die waardering te uiten, al dan niet in materiële zin.

3.1 Met de complimenten van Participe

Een bedankje, een schouderklopje en soms ook een luisterend oor: zowel onze medewerkers als onze cliënten en bezoekers tonen geregeld hun waardering en betrokkenheid. Met elkaar kunnen we een positieve sfeer creëren en dat is misschien wel de grootste beloning voor uw vrijwillige inzet.

3.2 Beloning voor alle Participe-vrijwilligers

Door het jaar heen zijn er diverse momenten waarop wij al onze vrijwilligers in het zonnetje zetten met een leuke bijeenkomst of een kleine attentie. Participe streeft ernaar om eenmaal per twee jaar een feest voor alle vrijwilligers te organiseren.

Als vrijwilliger krijgt u 25% korting op cursussen van Participe.

3.3 Beloning van vrijwilligers per locatie, activiteit of individu

Per locatie of activiteit waar vrijwilligers werken, wordt iets georganiseerd om de betrokken vrijwilligers te belonen met een aardigheidje. Het kan dan gaan om een gezamenlijk uitstapje, iets lekkers bij de koffie of bijvoorbeeld een bloemetje voor de bijzondere inzet van een individuele vrijwilliger of bij jubilea.

3.4 Vergoedingsregeling voor Participe-vrijwilligers

Participe hanteert het uitgangspunt dat vrijwilligerswerk vrijwillig en daarmee onbetaald is. Daarom kennen wij ook geen vrijwilligersvergoeding. In enkele gevallen kunnen we op dit principe een uitzondering maken. Een vergoeding van de werkelijk gemaakte kosten, bijv. materiaalkosten, is soms mogelijk. Deze kosten moeten dan gemaakt zijn in het kader van het vrijwilligerswerk. Een eventuele vergoeding kan alleen worden uitgekeerd als er vooraf overleg is geweest met uw contactpersoon, en als u een betalingsbewijs heeft. Vervoerskosten van huis naar de locatie van het vrijwilligerswerk worden niet vergoed. Vervoerskosten die gemaakt worden voor het werk, kunnen wel vergoed worden. Voor sommige vrijwilligersdiensten geldt een speciale regeling van rechten en plichten die bij de betreffende taakomschrijving staat vermeld.

3.5 ANBI-regeling

Participe heeft een ANBI-status. Hierdoor kunnen vrijwilligers die afzien van een vergoeding waarop ze recht zouden hebben, dit onder bepaalde voorwaarden als aftrekpost voor de belasting opgeven. Informatie hierover vindt u op www.belastingdienst.nl onder de trefwoorden 'ANBI vrijwilligerswerk'. Indien van toepassing kunt u via uw contactpersoon hiervoor een verklaring krijgen.

3.6 Fooien

Bij sommige activiteiten worden door bezoekers fooien gegeven. Per locatie of activiteit worden met de vrijwilligers afspraken gemaakt over de fooien. In het algemeen geldt dat fooien in een pot komen, zodat ze voor de vrijwilligers als groep voor een locatie of activiteit ten goede komen.

3.7 Consumpties

Koffie en thee: Vrijwilligers kunnen gedurende hun werkzaamheden onbeperkt gratis koffie en thee drinken.

Frisdrank: Eén consumptie per uur voor de duur van de activiteit, inclusief de tijd voor inrichten/opruimen.

Alcoholische dranken: niet toegestaan gedurende de werkzaamheden. Na afloop maximaal 2 consumpties ten laste van de organisatie.

Snacks (bedoeld voor de verkoop) moeten door elke vrijwilliger gewoon worden afgerekend.

4. Betrokkenheid en samenwerking

Participe investeert in een samenwerking tussen medewerkers en vrijwilligers die gekleurd wordt door gelijkwaardigheid, betrokkenheid, respect en vertrouwen. De contactpersoon is er verantwoordelijk voor om het contact met u als vrijwilliger te onderhouden en waar nodig bij te sturen.

4.1 Tevredenheidsonderzoek

Er vinden regelmatig gesprekken plaats om stil te staan bij de regels en afspraken die we met elkaar zijn overeengekomen. Daarnaast nodigt Participe iedere twee à drie jaar haar vrijwilligers uit om deel te nemen aan een tevredenheidsonderzoek. De resultaten hiervan maken we bekend via de nieuwsbrief voor vrijwilligers en in overleggen.

4.2 Informatie en communicatie

Er is een digitale nieuwsbrief voor vrijwilligers van Participe. Hiermee houden wij u op de hoogte van ontwikkelingen binnen Participe en delen we nieuwtjes van de verschillende locaties en activiteiten. Indien u geen toegang heeft tot e-mail of internet, ontvangt u een papieren exemplaar bij uw contactpersoon. Verschillende wijkcentra en andere afdelingen hebben daarnaast een eigen nieuwsbrief.

4.3 Vinger aan de pols

Uw contactpersoon houdt regelmatig een vinger aan de pols om uw werkzaamheden te bespreken. Als alles goed loopt, bestaat de mogelijkheid om uw verantwoordelijkheden te verruimen of te verleggen. Op uw verzoek kunnen we ook naar een andere vrijwilligersfunctie uitkijken. Wanneer het functioneren te wensen overlaat, zal de contactpersoon een gesprek aangaan om de achterliggende oorzaken te achterhalen en als daartoe aanleiding is de mogelijkheden van een andere functie bespreken. Ook wanneer u zelf de behoefte heeft iets te bespreken, schroom niet dit bij uw contactpersoon aan te kaarten.

4.4 Continuïteit

Continuïteit is voor de werkzaamheden van groot belang. Toch kan het voorkomen dat vrijwilligers of medewerkers door ziekte of andere omstandigheden verhinderd zijn. Wanneer een medewerker of vrijwilliger de afspraken niet kan nakomen, stelt hij/zij de betreffende collega zo spoedig mogelijk op de hoogte of regelt zelf vervanging op de wijze waarop dat is afgesproken.

4.5 Opzegtermijn en overdracht

Natuurlijk doen wij ons best om de relatie met onze vrijwilligers te bestendigen voor de lange termijn. Toch kan het voorkomen dat de vrijwilligersovereenkomst beëindigd wordt, op uw of ons initiatief. Zowel vrijwilliger als de contactpersoon kunnen mondeling of schriftelijk aangeven de samenwerking te willen beëindigen. Wanneer het mogelijk is, wordt er een opzegtermijn van een maand aangehouden. Binnen deze maand kan het werk worden overgedragen aan de opvolgende vrijwilliger. Wanneer dit niet mogelijk of nodig is, zorgt de contactpersoon voor de overdracht. De vrijwilliger levert eventuele van Participe verkregen sleutels, pasjes e.d. uiterlijk binnen een maand na beëindiging van de samenwerking in bij de contactpersoon.

4.6 Eindgesprek

Wanneer de samenwerking wordt opgezegd, beëindigen we de samenwerking met een eindgesprek. Of u nu zelf opzegt, of dat Participe daartoe het initiatief neemt: in beide gevallen vinden wij het belangrijk om een beëindiging zorgvuldig te laten verlopen en om iedereen de kans te geven zich uit te spreken over de afgelopen periode. Deze gesprekken vormen een belangrijk leermoment in de ontwikkeling van onze organisatie.

4.7 Klachten/conflicten

Indien u klachten heeft of conflicten, probeer deze in eerste instantie met de betrokken personen op te lossen, bespreek ze daarna met uw contactpersoon. Komt u er daarmee niet uit, leg het probleem dan voor aan de betrokken leidinggevende of de vrijwilligersraad. Zij zullen dan een ad hoc klachtencommissie samenstellen uit een niet-betrokken beroepskracht en iemand vanuit de vrijwilligersraad. Mocht dit alles niet tot een bevredigende oplossing leiden, dan kan de klacht worden voorgelegd aan de directeur en vervolgens bij de externe klachtencommissie van Participe.

4.8 Medezeggenschap vrijwilligers

Participe kent een vrijwilligersraad. Deze is samengesteld uit afvaardigingen uit de verschillende werkgebieden binnen Participe waar vrijwilligers werkzaam zijn. (Amstelveen Noord, Midden en Zuid, Aalsmeer en Uithoorn). Doel van de vrijwilligersraad is de dialoog te organiseren van directeur met vrijwilligers om het vrijwilligersbeleid te verbeteren en de betrokkenheid van vrijwilligers te versterken, de inbreng van vrijwilligers te organiseren opdat dit bijdraagt aan de kwaliteit van het werk van de organisatie en aan een goede positie van de vrijwilligers en het vrijwilligerswerk binnen de organisatie.

In de eerdergenoemde nieuwsbrieven vindt u informatie uit de vrijwilligersraad. Zoekt u contact met leden van de vrijwilligersraad, stuur dan een mail naar vrijwilligersraad.amstelland@participe.nu.

5. Gedragscodes

Diverse mensen maken gebruik van de activiteiten en diensten van Participe. Mocht u zich zorgen maken om mensen die u in het werk bij Participe ontmoet, schroom dan niet deze zorg met de contactpersoon vertrouwelijk te bespreken. Voor een aantal situaties gelden specifieke omgangsregels.

5.1 Gedragscode voor vrijwilligers die met minderjarigen werken

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en kinderen zijn niet eenduidig. Het ene kind wil even op schoot zitten als de troost zoekt, het andere kind heeft soms behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden.

Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en alle situaties gelden. Dat is maar goed ook want voor veel kinderen is betrokkenheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien. Maar er is wel één heel duidelijke grens en dat is de grens dat seksuele handelingen en contacten tussen (jong)volwassen vrijwilligers/medewerkers en kinderen absoluut ontoelaatbaar zijn!

In art. 249 van het Wetboek van Strafrecht staat: 'Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met *gevangenisstraf* van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie. Daarnaast is iedere vorm van seksuele toenadering met jeugdigen beneden de 16 jaar verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 244, 245, 247, 248a, 249). Het maken van afbeeldingen seksuele gedragingen van iemand die nog geen 18 jaar is, is ook verboden (Wetboek van Strafrecht: artikel 240b).

Daarom heeft Participe voor alle (vrijwillige) medewerkers een gedragscode opgesteld.

1. De vrijwilliger moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de kinderen zich veilig en gerespecteerd voelen.
2. De vrijwilliger onthoudt zich ervan de kinderen te bejegenen op een manier die het kind in zijn waardigheid aantast.
3. De vrijwilliger dringt niet verder door in het privéleven van een kind dan functioneel noodzakelijk is. De vrijwilliger ontvangt kinderen niet bij hem/haar thuis.
4. De vrijwilliger onthoudt zich van elke vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag ten opzichte van een kind. Alle seksuele handelingen, contacten en relaties tussen een vrijwilliger en een minderjarige tot 18 jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel grensoverschrijdend gedrag.
5. De begeleider mag het kind niet op zo'n manier aanraken, dat deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard ervaren zal worden.
6. De vrijwilliger zal tijdens (sport) activiteiten zeer terughoudend en met respect omgaan met kinderen en de ruimtes waarin zij zich bevinden, zoals een kleedkamer van een sporthal.
7. De vrijwilliger heeft de plicht het kind naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel grensoverschrijdend gedrag. De vrijwilliger zal er actief op toezien dat de gedragscode door iedereen die bij het kind betrokken is, wordt nageleefd.
8. Indien de vrijwilliger gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragsregels en bij vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag is hij/zij *verplicht* hiervan *melding* te maken, ofwel bij de eigen contactpersoon of naar gelang de situatie bij een van aandachtsfunctionarissen of de manager.
9. De vrijwilliger krijgt/ geeft geen (im)materiële vergoedingen die niet in rede zijn.
10. In die gevallen waar de gedragscode niet (direct) voorziet, of bij twijfel over de toelaatbaarheid van bepaald gedrag, is het de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger om in de geest van de gedragscode te handelen en zo nodig hierover contact op te nemen met de daarvoor aangewezen persoon.

Bij overtreding van deze code wordt de klachtenprocedure gestart. Dit kan disciplinaire maatregelen tot gevolg hebben. Wanneer een vrijwilliger wordt verdacht van strafbare feiten van seksueel misbruik van kinderen zal Particpe politie/justitie inschakelen.

Route voor vrijwilligers bij signalen van huiselijk geweld, ouderenmishandeling of kindermishandeling

Belangrijk bij een vermoeden van mishandeling of huiselijk geweld is dat u het vermoeden zo snel mogelijk met iemand deelt. Onderstaande stappen kunt u als vrijwilliger ondernemen.

Stap 1 U vangt een signaal op

Benoem voor u zelf van wie het signaal komt: oudere, familielid, buurvrouw, collega of van uzelf. Benoem voor u zelf met wat voor signaal u te maken heeft: concreet signaal, vermoeden of een niet-pluis gevoel.

Stap 2 Raadpleeg de signalenkaart

U kunt aan de hand van de signalenkaart kijken of u vermoedens, duidelijker/concreter worden of juist niet. Uw vermoedens kunnen bevestigd of ontkracht worden. In beide gevallen is het van belang dat u uw indrukken niet voor uzelf houdt. Deel uw signalen met uw contactpersoon of direct met een aandachtsfunctionaris.

Stap 3 Bespreek vermoedens en signalen met uw contactpersoon of aandachtsfunctionaris

Vertel wat u in stap 1 en 2 hebt geconcludeerd. Samen met de contactpersoon wordt er gekeken naar het signaal en wordt er contact gelegd met de aandachts- functionaris in de organisatie.

Stap 4 Schat samen de situatie verder in

Om samen een betere kijk op de situatie te krijgen, gaan u en de contactpersoon observeren en betrokken partijen beluisteren. Het is van belang dat u in contact blijft met de betrokkene bij wie u geweld of mishandeling vermoedt. Verander niets in uw houding naar de betrokkene toe.

Stap 5 Besluit: een gesprek

Besluit of er een gesprek met de betrokkene moet komen en wie dit gesprek zal houden. Geef de professionals die verantwoordelijk zijn voor de betrokkene een belangrijke stem in deze besluiten. Een gesprek over mishandeling is iets dat u in de meeste gevallen het beste kunt overlaten aan beroepskrachten. Zij zijn geschoold en op de hoogte van de meldcode.

Stap 6 Bespreek de conclusies van het gesprek

De beroepskrachten zullen u, als u niet bij het gesprek aanwezig was op de hoogte brengen van de belangrijkste bevindingen.

Stap 7 Stappenplan

Na het gesprek kan het zijn dat er geen mishandeling is, twijfel, wel mishandeling maar betrokkene wil geen hulp of er is sprake van mishandeling en de betrokkene wil hulp. Bij elke situatie zijn verschillende stappen die gevolgd worden.

Heeft u behoefte aan reflectie of ondersteuning hierbij, zoek dan contact met een van de aandachtsfunctionarissen bij Participe:

Berthold Buitendijk, b.buitendijk@participe.nu, 020 643 44 44 (sociaal beheerder)

Monique Strack van Schijndel, m.strack.van.schijndel@participe.nu, 06 30325746 (beleidsadviseur)

5.2 Signalenkaart: hoe kunt u als vrijwilliger ouderenmishandeling herkennen?

Een signaal kan wijzen op ouderenmishandeling, maar dat hoeft niet per se. Soms zijn er geen concrete signalen, maar kunt u het gevoel hebben dat er iets niet in orde is: een niet-pluis gevoel. Dat is ook een signaal. Een signaal is een startpunt om alert te zijn. Op basis van een signaal kunt u gaan handelen.

Financiële uitbuiting	<p>Geld stelen, waardevolle spullen meenemen, met een bankpas geld Voor zichzelf pinnen, beloven rekeningen te betalen en dit vervolgens niet doen of afpersen.</p> <p>Signalen: plotselinge of onverklaarbare geldopnames bij de bank, verdwijnen van waardevolle spullen uit huis, onverklaarbaar tekort aan geld, ontstaan van schulden, huurachterstand, grote belangstelling van familie voor geld of bezittingen van de oudere, weigeren van informatie over financiële situatie.</p>
Lichamelijke mishandeling	<p>Slaan, schoppen, krabben, knijpen, aan haren trekken, duwen, snijden, brandwonden maken, vastbinden, de mond afplakken of drogeren met medicijnen.</p> <p>Signalen: blauwe plekken, snij-, schaaf-, of brandwonden, zwellingen, striemen op het lichaam, versuffing en apathie.</p>
Psychische mishandeling	<p>Schelden, dreigen (met uithuisplaatsing), pesten, intimideren, treiteren, vernederen, zelfgevoel ondermijnen of de oudere psychisch onder druk zetten.</p> <p>Signalen: onverklaarbare angst, woede en/of verdriet, verwardheid, schuchterheid, weinig reactie, wantrouwen, slaap- en of eetproblemen.</p>

Schending van rechten	<p>De post lezen of achterhouden, opsluiten, bezoek of telefoon verbieden, iemand nooit alleen laten of iemand onnodig eigen beslissingen onthouden.</p> <p>Signalen: deuren zijn op slot, overname van zaken die iemand beslist alleen kan, geen toegang van vrienden of bekenden, geen privacy bij bezoek en geen zelfbeschikking in bijvoorbeeld dagindeling.</p>
Seksueel misbruik	<p>Seksuele handelingen verrichten met of in het bijzijn van de oudere die door de oudere niet wordt gewenst.</p> <p>Signalen: beschadigingen of irritaties aan genitaliën of anus, terugkerende genitale of anale infecties, bloedvlekken in kleding of beddengoed, moeite met zitten of lopen, geslachtsziekten, hevige onrust bij het (ont-)kleden of wassen, veelvuldig seksueel getinte gesprekken voeren.</p>
Verwaarlozing	<p>Niet voor voldoende voedsel, drinken of persoonlijke of huishoudelijke hygiëne zorg, onvoldoende emotionele zorg, aandacht, liefde en respect bieden.</p> <p>Signalen: ondervoeding, uitdroging, slechte hygiëne, doorliggen of andere onverzorgde wonden, vervuiling van zichzelf en/of kleding en/of huis, onvoldoende eten en drinken in huis, lichamelijke achteruitgang, plotselinge vermagering, depressie, frustratie, apathie, verdriet en wanhoop.</p>